

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Národní referenční laboratoř hygieny půdy a odpadů
Šrobárova 48
100 42 P r a h a 10

Ministerstvo zdravotnictví ČR
Odbor ochrany veřejného zdraví

VÁŠ DOPIS ZN.:

ZE DNE:

NAŠE ZN.: SZÚ/03068/2016

VYŘIZUJE: Ing. Zdeňka Podolská

TEL./FAX.: 267 08 25 62

E-MAIL: zpodolska@szu.cz

DATUM: 27. 9. 2016

Věc: Nakládání s použitými inkontinenčními pomůckami v mateřských školách

Stanovisko k nakládání s použitými inkontinenčními pomůckami, konkrétně použitými plenami v mateřských školách, tedy s odpady kontaminovanými močí a stolicí.

Mezi odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce, patří i biologicky kontaminovaný odpad. Z odborného hlediska i ze stanovisek WHO, EPA a Basilejské konvence je nutno při hodnocení odpadu vždy vycházet z možného rizika biologicky kontaminovaných odpadů.

Podle zákona č.185/2001 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů **se jako nebezpečný odpad s nebezpečnou vlastností infekčnost hodnotí odpady, které obsahují životaschopné mikroorganismy nebo jejich toxiny a další infekční agens, s dostatečnou virulencí v koncentraci nebo množství, o nichž je známo nebo spolehlivě předpokládáno, že způsobují onemocnění člověka nebo jiných živých organismů.**

Na počtu inkontinentních dětí konkrétní mateřské školy závisí také množství odpadu - použitých inkontinenčních plen. Na pleny se bakterie přenáší stykem s částmi těla, které jsou osídleny bakteriemi a následně fekáliemi. V tlustém střevě se nachází kolem 400 druhů bakterií, stolice zdravého člověka obsahuje cca 10^9 KTJ (kolonie tvořící jednotku) bakterií v jednom gramu, z toho nejvíce jsou zastoupeny *Escherichia coli* a *Enterococcus faecalis*. Enterokoky tvoří přirozenou mikroflóru ve střevě, ale jsou odolné k vysokému pH, teplotám a jsou velmi rezistentní na antibiotika. Z výše uvedeného vyplývá, že použité pleny mohou obsahovat velký počet patogenních a podmíněně patogenních mikroorganismů, které v mnoha případech jsou rezistentní na antibiotika a vykazují tak jako odpad nebezpečnou vlastnost infekčnost.

Prostředí, ve kterém se mikroorganismy vyskytují, jim poskytuje velmi vhodné podmínky pro pomnožení. Zbytky fekálií obsahují organické zbytky, ze kterých čerpají živiny a v případě uskladnění při pokojové teplotě dochází k intenzivnímu pomnožení, v případě teploty 3-8°C dochází pouze k zpomalení jejich množení a růstu. Je třeba si uvědomit, že doba zdvojnásobení počtů buněk mikroorganismů se pohybuje řádově v desítkách minut až hodin (bakterie 20 min, kvasinky a plísně cca 2 a více hodiny).

Všechny dosud vydané dokumenty (Metodické doporučení k nakládání s odpady ze zdravotnictví – z nemocnic a z ostatních zdravotnických zařízení nebo jim podobných zařízení, dokumenty WHO, EPA a Basilejské konvence, zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a příslušné vyhlášky k tomuto zákonu) **upozorňují na biologické riziko při nakládání s tímto druhem odpadu, a proto se s ním musí nakládat ve speciálním režimu.** Při zařazení odpadu a následném nakládání s ním je nutné vždy posoudit zdravotní riziko v celém cyklu nakládání, a to nejen pro děti a pracovníky mateřské školy, ale i pro pracovníky, kteří odpad odvázejí a následně odstraňují.

V mateřské škole, kde vzniká inkontinenční odpad, je nutné, aby v celém cyklu nakládání s tímto odpadem byla dodržena pravidla na ochranu zdraví lidí a životního prostředí. Základním předpokladem pro dodržení těchto pravidel je zpracování a následné dodržování **pokynů pro nakládání s odpady, které jsou součástí provozního řádu zařízení.** Součástí pokynů by měly být postupy při třídění a sběru odpadu, shromažďování, skladování, přepravě a odstraňování.

Mateřská škola jako původce odpadu je dle *zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů* povinna zařadit odpad dle Katalogu odpadů. **Za zařazení odpadu dle Katalogu odpadů je vždy zodpovědný pouze původce.** Odpad obsahující složky kontaminované močí, stolicí a dalšími výměšky, jako jsou např. inkontinenční pleny, nelze považovat v žádném případě za složku komunálního odpadu a musí být zařazen pod katalogové číslo 18 01 03 nebo 18 01 04 podle specifických podmínek jednotlivých zařízení. Dle *vyhlášky č. 306/2012 Sb. O podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče je tato doba maximálně 3 dny.* V případě delších intervalů odvozu ke konečnému odstranění musí být tento druh odpadu skladován ve skladu při teplotě v rozmezí 3 - 8°C nebo dekontaminován.

Závěr:

Základním předpokladem pro dodržení pravidel bezpečného nakládání s použitými plenami v mateřské škole je zpracování a následné dodržování **pokynů pro nakládání s odpady, které jsou součástí provozního řádu zařízení.**

Vzhledem k předpokládanému malému množství inkontinenčních plen vznikajícímu v mateřské škole doporučujeme inkontinenční pomůcky zařadit **pod katalogové číslo 18 01 04 - Odpady, na jejichž sběr a odstraňování nejsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce, avšak za specifických podmínek.** Podmínky pro zařazení pod katalogové číslo 18 01 04 stanoví, že osoby používající inkontinenční pomůcky nejsou nositeli infekčního onemocnění, že daný odpad neobsahuje infekční agens v množství, které by mohlo způsobit onemocnění člověka a maximální doba mezi shromážděním odpadu a konečným odstraněním odpadu je **maximálně 3 dny.**

Pod katalogové číslo 18 01 04 se zařazuje pouze odpad, který prokazatelně není kontaminován infekčním agens nebo jinými nebezpečnými látkami a tříděný dekontaminovaný odpad. Rozhodnutí o zařazení musí zodpovědně provést na místě jeho vzniku původce odpadu.

MUDr. Magdalena Zimová, CSc.
vedoucí Národního referenčního centra
pro hygienu půdy a odpadů

